

Milý čtenáři,

většina zaměstnanců cestuje do práce a zpět domů každý pracovní den. Do velkých podniků dorazí stovky příchozích během několika málo hodin. Je zřejmé, že dojíždění do práce představuje velkou část každodenní dopravy. Část, která se pravidelně opakuje a je předvídatelná, tudíž má velký potenciál pro změnu dopravního chování. Podniky a firmy také přímo komunikují se všemi svými zaměstnanci. Ze všech těchto důvodů je pro města a obce zásadní, aby proměnili místní podniky ve své spojení pro strategii udržitelné mobility. Od naší poslední e-update o **workplace mobility plans** vzniklo mnoho nových iniciativ a byly publikovány nové výsledky. Je čas pro další (e-)aktualizaci!

Firemní cestovní plány

Zdroj: www.eltis.org

Hlavním nástrojem pro koordinaci aktivit udržitelné mobility v podniku je firemní cestovní plán (často je také nazýván plán mobility). Je často koordinován podnikovým manažerem mobility a někdy doplňován personalizovanými cestovními plány pro jednotlivé zaměstnance (podívejte se na náš **předchozí e-update**). Dobrý soubor **pokynů a rad** pro firemní plánování cest byl vytvořen evropským projektem COMMERCE.

Příliš často se společnosti pokouší zavádět jednotlivá opatření, např. spolujízdu a poté dojdou k závěru, že to nefunguje. Jen dobrý mix různých donucujících a podněcujících opatření – metodou “cukru a biče” – bude mít významný účinek na dopravní chování.

Metoda cukru...

Foto s laskavým svolením **Mobiel 21**

Finanční pobídky jsou pravděpodobně nejlepším “cukrem”. Velmi silným stimulem je **od daně osvobozený příspěvek na dojíždění na kole do zaměstnání v závislosti na počtu najetých kilometrů**, který existuje např. v Belgii, Nizozemí a v Anglii. V minulém roce zavedla francouzská vláda **pilotní projekt** k experimentování se zavedením takového příspěvku. **Předběžné výsledky** ukázaly, že odměna ve výši 0,25 EUR/km najety na kole zvýšila podíl cyklistiky o 50 %. 1. července tohoto roku vláda zavedla pro podniky a firmy právní povinnost hradit (část) nákladů na dojíždění do práce na kole, musí ale ještě opravit daňově odpočitatelnou částku, která pravděpodobně bude jen mezi 0,12 a 0,15 EUR/km (Zdroj: *Le Figaro* – ve francouzštině).

Rakouská společnost **Omicron** (video v němčině, s anglickými titulky) zavedla systém **Ecomiles**. Zaměstnanci, kteří jsou do něj zapojeni, získávají body za své udržitelné cesty do práce a za to, že nevyužívají parkovací místo. Tyto body mohou vyměnit za vouchery na nákupy související se sportem nebo zdravím.

Foto s laskavým svolením **MOBI projekt**

V Nizozemí nabídlo několik projektů **finanční odměnu** až do výše 100 EUR měsíčně pro lidi, kteří nejezdí svým autem v době dopravní špičky, často v kontextu velkých silničních prací. A funguje to: projekt **Spitsvrij** (odkaz v holandštině) například pomohl snížit množství aut v dopravní špičce o 3 000 aut za pracovní den. Po skončení odměňování účastníci pokračovali v cestování mimo dopravní špičku u téměř poloviny cest. Projektový tým odhaduje ušetřené společenské náklady na zhruba 5,4 mil. EUR v prvním roce a půl implementace.

Jiný projekt s názvem **Winnen van de file** (“Vyhraje nad dopravní zácpou”) – odkaz v holandštině) zkouší stejný přístup bez finanční pobídky. Vytvořil **herní prvky** a oceňuje své účastníky body, žebříčky a losováním o ceny. Bonusové body bylo možné získat v online hře nazvané **Filevegen** (“Swiping Traffic”). Stejný herní přístup vytvořil **MOBI projekt**. Jejich hra, nazvaná “Od 5 do 4” dává podnikům jejich vlastní herní platformu, kde kolegové mohou vytvořit týmy a získávat body, když nahradí své auto udržitelným módem alespoň 1 den v týdnu. Roztomilý maskot zvaný MOBI dává praktické tipy a motivační rady. Zaměstnavatelé mohou použít analytickou stránku na webu, aby získali vhled do dopravního chování svých zaměstnanců.

Kromě podpory změny dopravního chování a posunu k udržitelnějším cestovním módům, společnosti mohou také omezit počet nezbytných cest prostřednictvím **práce na dálku a telekonferencí** (podívejte se na náš **e-update k Novým způsobům práce**) nebo se vyhnout dopravní špičce prostřednictvím **flexibilnější pracovní doby**. Například prostřednictvím **Pilotního programu Travel Smart** (2012-2014) v Singapuru se podařilo eliminovat nebo posunout 12 % z dopravní špičky zavedením práce na dálku a flexibilní pracovní dobou, zkušebními jízdenkami a odměnami za užití veřejné dopravy před dopravní špičkou a událostmi jako ranní jóga a fitness třídy ve městě.

Foto: [Martina Nolte](#) / Licence: [Creative Commons CC-by-sa-3.0 en](#)

... a biče

Vedle pobídek pro používání udržitelných druhů dopravy, je rozumné zavést překážky odrazující od sólového použití auta. V srpnu roku 2011 Norská správa veřejných silnic (NPRA) zavedla denní parkovací poplatek 3 EUR pro zaměstnance. Na jaře 2012 podíl řidičů aut poklesl z 35 % na 27 % a použití veřejné dopravy vzrostlo z 39 % na 44 %. Nicméně byl zde nepatrný nárůst parkování v jiných oblastech bez poplatku, a to ze 2 % na 6 % ([TØI rapport 1225/2012](#) – v norštině). Příjmy z poplatků byly částečně použity na bezplatné měsíční jízdenky na veřejnou dopravu, které byly rozděleny zaměstnancům jako ceny v měsíční loterii. V průběhu času se postoj zaměstnanců k parkovacím poplatkům zlepšil.

Snížení kapacity parkovacích míst je také výraznou překážkou. Často je přesun firmy do nové lokality skvělou příležitostí ke snížení počtu parkovacích míst, a tím i používání aut. Několik příkladů:

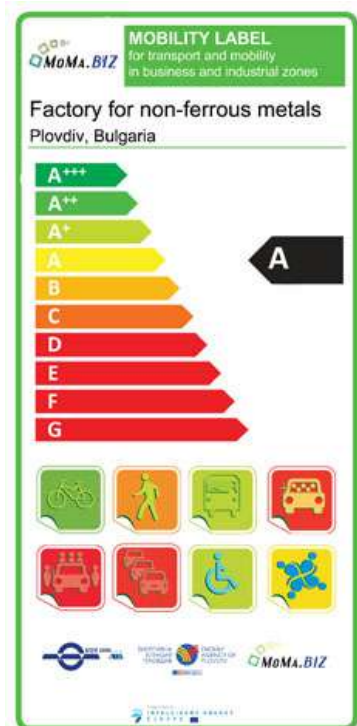
- **GDF Suez** v Bruselu: když GDF Suez přestěhoval několik týmů z 16 různých lokalit do hlavní budovy, byl zaveden program 'Let's Choose'. Zavedením **rozpočtu na mobilitu** (v tomto případě nazývaný 'plán z jídelny') pro zaměstnance, kteří se dobrovolně vzdají svých parkovacích míst, realizovali pokles použití automobilu o 64 %.
- **Chalmers University campus site** v Goteborgu, Švédsko: developeři plánovali nárůst ze 4 000 na 8 000 zaměstnanců a město jim zakázalo zvýšit počet parkovacích míst.
- **Zurich Insurance**, Švýcarsko: při stavbě nové budovy SkyKey bylo vytvořeno o 75 % méně parkovacích míst než v předchozích lokalitách, což mělo za výsledek 76 % pokles v používání auta. V konceptu SkyKey je mobilita bezproblémově integrována s energetickou efektivitou a zdravím jako tři základní pilíře udržitelné kancelářské budovy.

Proč se firmy zajímají o udržitelné plánování cest?

Velmi silným motivátorem je situace, když společnosti zažívají problémy s parkováním nebo jiné problémy s mobilitou. Dalším důvodem je snaha snížit náklady nebo mít zdravější zaměstnance a méně absencí.

Nicméně projekt v nizozemském Utrechtu zjistil, že většina společností se do něj zapojila díky úvahám o udržitelnosti (Zdroj: [Jos Hollestelle, & Morgen](#)). Mnoha společnostem záleží na vylepšené zelené firemní image a ukazují, že nezpůsobují jen dopravní problémy, ale zapojují se také do jejich řešení. **Společenská odpovědnost** se stala nezbytnou součástí firemních manažerských strategií.

Tento trend vedl k šíření značek, certifikací a standardů (podívejte se např. na adresář [Ecolabel Index](#)). Projekt The Moma.BIZ (2010-2012) následoval tento trend vytvořením **mobility label** k hodnocení výkonu obchodních zón nebo jednotlivých společností, pokud jde o možnosti cestování zaměstnanců. Hodnocení je založeno na dotazníku, který podniky vyplnily online.

Obrázek s laskavým svolením [MoMa.BIZ project](#)

Motivování firem prostřednictvím regulačních opatření

Zdroj: [www.eltis.org](#)

Nejsilnější motivací pro společnosti, aby se zapojily do managementu mobility, je samozřejmě právní povinnost vytvářet firemní plány mobility. V **Brussels Capital Region** v Belgii, každá společnost s více než 100 zaměstnanci musí vytvořit plán mobility každé 3 roky s diagnózou, akčním plánem, monitorováním a evaluací. Pro diagnózu vytvořili **website** (v holandštině a francouzštině), kde zaměstnavatelé mohou jednoduše vytvořit online průzkum dopravního chování a generovat zprávu, která srovnává jejich výsledky s výsledky jiných firem (město Helsinky udělalo něco podobného s jejich **Commuting Calculator**). Pro akční plán je zavedeno několik povinných kroků: jmenování kontaktní osoby, komunikování o plánu mobility, pořádání každoročních osvětových akcí, poskytování aktuálních informací, poskytování multi-modálního plánu dostupnosti, podpora používání veřejné dopravy, instalování krytého a zajištěného prostoru pro jízdní kola, zvažování ekologické stopy při nákupu nebo leasingu vozidel a potřeba mít specifický akční plán pro okamžiky, kdy bývá nejsilnější znečištění ovzduší.

Foto s laskavým svolením [Mobiel 21](#)

V Itálii mají od roku 1998 společnosti a instituce s více než 300 zaměstnanci povinnost jmenovat manažera mobility a vytvořit plán mobility. V roce 2000 byla vytvořena funkce oblastního manažera mobility, který podporuje firemní manažery mobility. ([EPOMM mobility management monitor for Italy, 2011](#))

Většina měst má požadavky pro výstavbu minimálního počtu parkovacích míst pro nové kancelářské budovy. Měly by však také zavést jejich maximální možný počet a umožnit developerům zůstat pod tímto maximem prostřednictvím parkovací politiky nebo ustanovením dalších opatření ve prospěch managementu mobility. Nedávné příklady zahrnují nařízení [COBRACE code](#) v Bruselu a zvýšené standardy pro parkování kol v [Londýně](#). Pro více informací o parkování a novinkách, se podívejte prosím na náš e-update k [územnímu plánování a parkovacím politikám](#).

Daně

Zdroj: www.eltis.org

Pokud to dovozuje národní rámec, města a obce mohou poskytnout slevu na místní daň společnostem, které si vytvářejí plán mobility nebo mohou vybírat daně z parkovacích míst poskytovaných zaměstnancům. Zkušenosti jako je [daň z parkování v Nottinghamu UK](#) ukazují, že při zavádění takové daně je potřeba vzít v úvahu potenciální dopad na sousední čtvrti.

Na národní úrovni je velmi důležitou bariérou pro změnu dopravního chování dojíždějících nedostatečné zdanění firemních automobilů, které je v Evropě velmi běžné (podívejte se na [studii Evropské komise z roku 2010](#) nebo na [zprávu OECD z roku 2014](#)). Firemní uživatelé aut systematicky najezdí více kilometrů než ostatní zaměstnanci a méně inklinují ke změně cestovního módu.

Speciální nabídky

V německém [Stuttgartu](#) udělalo mnoho firem první kroky k vlastnímu plánování mobility prostřednictvím 'Job ticketů', což je roční permanentka pro zaměstnance. Když zaměstnavatel přispívá minimálně 10 EUR na 'Job ticket', vychází pak o 10% levněji než běžná roční permanentka. Bez příspěvku by byl Job ticket jen o 5 % levnější.

Kampaně a zvyšování povědomí

Foto s laskavým svolením [Bike2Work project](#)

Je samozřejmé, že každoroční Evropský Den bez aut během [Evropského týdne mobility](#) je pro města skvělou příležitostí ke zvyšování povědomí mezi svými firmami a dojíždějícími. Mnoho měst, regionů a zemí vytvořilo také své vlastní kampaně. Podívejte se například na tyto:

- [Pro Motion to Work! project](#) ve finském Turku, pro zvýšení úrovně fyzické aktivity
- Společné cyklo-kampaň měst [Lund and Malmö](#) ve Švédsku společně s obcemi v jejich okolí
- Kampaň Do práce na kole v [Dánsku](#)
- Každoroční [Cycle to Work Day](#) v Anglii
- Mnoho takových kampaní můžete nalézt na [webu bike2work](#), vytvořeném projektem bike2work, evropským projektem, který cílí na podporu programu bike2work a má programy učící se jeden od druhého

Foto s laskavým svolením Regionu hlavního města Bruselu

Chuť pudinku zjistíme, až ho sníme. Zejména zkušební jízdy na kole jsou velmi přesvědčivé (podívejte se na [GoPedelec Manual](#) s. 50). To je důvodem, proč některé obce zakoupily testovací flotily pro půjčování firmám. Několik příkladů:

- [Testkaravaan](#) (odkaz v holandštině) v belgické provincii Západní Flandry, který zahrnuje kola, elektro-kola, nákladní kola, skládací kola, cyklistické přívěsy, zkušební jízdenky na autobus a vlak, lístky na sdílení jízdních kol a propagaci spolujízdy.
- [Bike Project](#) (odkaz ve francouzštině a holandštině) v regionu hlavního města Bruselu, který nabízí odborné poradenství pro firmy, které chtějí propagovat cyklodopravu u svých zaměstnanců. Zapojené firmy dostanou flotilu testovacích kol na dva až tři týdny, školení o tom, jak jezdit ve městě, personalizované itineráře a osvětové workshopy.
- projekt [Test an e-bike](#) v Dánsku.

Přečtěte si [9 tipů jak spustit akce 'Try-a-bike'](#), které vám pomohou začít.

Organizace a podpora

Města mohou také podporovat firmy, aby jejich mobilita byla ekologičtější, těmito způsoby:

- Podpora a usnadnění [sdílení parkovacích míst](#) ;

Foto: Ralph Hollenstein - Pedal Piraten e.U. ©

- Podpora a usnadnění služeb cyklokurýrů a logistická distribuční cetra, kde je zboží shromažďováno a přerozděleno k efektivnímu doručení i prostřednictvím nákladních kol (např. **Bentobox** v Berlíně)
- Organizování sítí sousedících podniků na téma mobility nebo obecněji, např. **R10 in Rotterdam** (odkaz v holandštině) nebo "**Wirtschaft MOBIL**" (odkaz v němčině) v rakouském Vorarlbergu.
- Organizování akcí k výměně znalostí a školení. Např. v regionu hlavního města Brusel se koná každoroční Salón mobility, kde si mohou společnosti vyměňovat zkušenosti, objevit osvědčené postupy z jiných společností a dozvědět se o nabídce služeb mobility v regionu. Organizují také 6-denní školení manažerů mobility. V belgických Flandrech se každého půl roku setkává **síť manažerů mobility** (odkaz v holandštině) a vyměňují si znalosti ve skupině na profesní síti LinkedIn.

Národní programy pro firemní management mobility

Národní program vytváří kontinuitu a další systematické úsilí. Znovu několik příkladů:

Optimalizace použití v Nizozemí

Smart Work ve Finsku

- V Belgii mají firmy s více než 100 zaměstnanci právní povinnost vyplnit tříletý průzkum '**Federal Diagnostic of the Commute**' (odkaz v holandštině a francouzštině). To poskytuje vládě skvělý vhled do statistiky dojíždění, ale také do efektivity opatření managementu mobility (podívejte se na tuto **prezentaci Sarah Martens z konference ECOMM 2013**).
- Regionální vláda ve Flandrech má **commuting fund** (odkaz v holandštině), který dotuje společnosti realizující opatření udržitelné mobility. Každá provincie má centrum mobility, které provádí bezplatný 'sken mobility' pro firmy, které se věnují realizaci alespoň jednoho z navrhovaných opatření.
- V **metropolitní oblasti Frankfurt/Rhine-Main** v Německu existuje program, který poskytuje podporu pracovníkům firem na analýzu svých specifických potřeb mobility a pomáhá definovat vhodná opatření. Jeho výstupem je certifikát od místní obchodní komory.
- V posledních sedmi letech si holandská vláda pohrávala s myšlenkou zavést bodový systém a přimět tak společnosti s více než 50 zaměstnanci přijmout opatření managementu mobility. Nicméně tohle rozhodnutí bylo mnohokrát odloženo, ačkoliv dobrovolné úsilí firem nadále roste, mimo jiné prostřednictvím programu "**Optimising use**".
- V rámci systému optimalizace provozu, holandská vláda nabídla podporu malým a středně velkým podnikům (od 25 do 250 zaměstnanců) prostřednictvím voucherů mobility: dotace ve výši 1 500 EUR pomáhá při hledání možností pro opatření MM a druhá dotace 4 500 EUR je na podporu rozvoje a zavádění nejslibnějších opatření. (**Evaluation report** – v holandštině)
- **klimaaktiv mobil** program v Rakousku podpořil 4 200 firem k realizování projektů v oblasti mobility šetrné k životnímu prostředí. Podnikům, které sníží emise CO2 prostřednictvím svých projektů, je ministrem životního prostředí udělen titul 'projektový partner programu klimaaktiv mobil'. Podívejte se také na **mobilitaetsmanagement.at** (odkaz v němčině).
- Ve Finsku nová webová stránka **www.fiksustitoin.fi** (odkaz se finštině) zvyšuje povědomí o podnikovém managementu mobility a pomáhá společnostem udělat první kroky. Jedná se o společnou iniciativu aktérů v oblasti zdraví, bezpečnosti, životního prostředí a dopravy, takže všechna tato hlediska jsou zahrnuta do materiálů na webové stránce.
- **Smarter Travel Workplaces** je veřejný program pro osvětu v Irsku, spolupracující s velkými zaměstnavateli k zavedení dobrovolných cestovních plánů pro pracoviště.

Závěrem

Obrázek s laskavým svolením **Mobiel 21**

Samozřejmě, že dobrá cyklistická infrastruktura a nabídka veřejné dopravy jsou nezbytnými podmínkami, aby firemní plány mobility mohly být efektivní. Je však mnoho dalších věcí, které mohou orgány veřejné správy dělat, aby podněcovali a podporovali firmy v jejich snaze o udržitelnou mobilitu. Jednoduše, propagace firemních plánů mobility a udržitelného dojíždění do zaměstnání nevyžaduje žádné investice nebo složité technologie a může mít významný dopad na dopravní chování.

Užitečné zdroje

- předchozí **EPOMM e-updaty**
- Školení CIVITAS o podnikovém managementu mobility, 9. říjen 2015, **Training Resource Pack**

- [Eltis case studies](#)
- Transport for London: [Business Travel Guides](#)
- [Making travel plans work. Lessons from UK case studies.](#)
- Národní dopravní úřad Irsko: [Workplace Travel Plans. A Guide for Implementers](#)
- MoMa.biz: [Boxed Solutions Guide](#) pro obchodní a industriální zóny.
- Travel Plan Plus: [Local Travel Plan Networks: a practical guide to implementation.](#)
- [Evidence](#) databáze lokálních plánů mobility (nutná registrace).
- “[Tax treatment of employer commuting support: an international review](#)”
- Pro aktivní a prioritní členy sítě Allinx: nahrávky webinářů
 - [Mobility Management for Employers](#) od Jesper Johansson (Tyréns AB)
 - [How to form successful alliances with companies](#) od Jos Hollestelle (&Morgen)
- Příklady dobré praxe:
 - Vítězové [PEWTA awards](#) 2008-2010
 - Kanál na YouTube o [Alpstar project](#) (videa v němčině, s anglickými titulky)
- Transport research centre: [Effective transport policies for corporate mobility management](#) (2010)
- [TDM Handbook](#) od Victoria Transport Policy Institute v Kanadě
- [Toolbox for mobility management measures in companies](#) (2000)
- Cerema – kniha o práci na dálku: [Management de la mobilité et travail à distance](#)

Nadcházející události

- **Exkurze projektu INTERMODES v Portu**
10. -11. prosinec 2015 – Porto, Portugalsko
<http://www.intermodes.com/en/European-Club-of-intermodal-regions-and-cities>
- **Závěrečná konference STARS, MOBI a PTP-Cycle**
18. únor 2016 – Brusel, Belgie
www.eltis.org
- **3. Evropská konference o SUMP**
12. -13. dubna 2016 – Brémy, Německo
www.epomm.eu/endurance
- **20. Evropská konference managementu mobility**
1. -3. června – Atény, Řecko
ecomm2016.com
[call for presentations](#)

